

**EXPERIENCE OF MOTHERHOOD AMONG WOMEN WITH
PHYSICAL DISABILITY IN THAILAND**

NAWARAT BOONPIAM

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ARTS (HEALTH SOCIAL SCIENCE)**

FACULTY OF GRADUATE STUDIES

MAHIDOL UNIVERSITY

2006

ISBN 974-04-7734-8

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ประสบการณ์ความเป็นแม่ของผู้หญิงพิการด้านร่างกายในประเทศไทย (EXPERIENCE OF MOTHERHOOD AMONG WOMEN WITH PHYSICAL DISABILITY IN THAILAND)

นวรรตน์ บุญเปี่ยม 4737926 SHHS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์สุขภาพ)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์, Ph.D., สุพจน์ เค้นดวง, Ph.D.,
วรรณวิภา ปสันชนาทร, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ความเป็นแม่และทำความเข้าใจถึงความหมายความเป็นแม่ของผู้หญิงพิการด้านร่างกาย และศึกษาว่าการตีตรา การเลือกปฏิบัติ และเพศสภาพมีผลอย่างไรต่อวิถีความเป็นแม่ของผู้หญิงพิการ รวมทั้งสำรวจพลังในการต่อรองของหญิงพิการด้านร่างกายจากประสบการณ์ความเป็นแม่

ผลการศึกษาพบว่าผู้หญิงพิการมีการรับรู้ความเป็นแม่ในความหมายเชิงอำนาจเพื่อเติมเต็มบทบาทและหน้าที่ความเป็นแม่ ในรูปแบบต่างๆได้แก่การเป็นผู้ให้ การเป็นผู้ก่อกำเนิดชีวิต นอกจากนี้ความเป็นแม่ยังหมายรวมถึงพลังเสริมของผู้หญิงพิการในการเอาชนะต่ออุปสรรคและแสดงบทบาทความเป็นแม่อย่างกระตือรือร้นด้วยความรักและชีวิตซึ่งเป็นพันธะผูกพันที่มีต่อลูก ในส่วนที่เป็นประสบการณ์การเลี้ยงดู ผู้หญิงพิการที่เป็นแม่แสดงเจตนาธรรมแน่วแน่ที่จะเป็นแม่ตั้งแต่ตั้งครรภ์มีลูก แม้ต้องเผชิญกับอุปสรรคในการเลี้ยงดูอันเนื่องมาจากสภาพความพิการและการเคลื่อนไหวที่จำกัด รวมถึงการตีตราและการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากการแล้วตั้งครรภ์และพิการแล้วต้องเลี้ยงดู แต่ผู้หญิงพิการเหล่านี้สามารถต่อรอง จัดการกับตนเองและควบคุมความต้องการส่วนตัวและสภาพร่างกายของตนเองได้ แม่พิการปรับผลกระทบจากความพิการของตนเอง และปรับข้อจำกัดของสภาพร่างกายตามวิธีที่ตนเองเห็นว่าสะดวกในการเลี้ยงดู ผู้หญิงทุกคนที่ดำเนินชีวิตตามเป้าหมายโดยไม่คำนึงถึงความลำบาก และผู้ที่พยายามเอาชนะอุปสรรค สามารถแสดงถึงความหมายของการเป็นแม่ได้อย่างดีเยี่ยม การเข้าใจผิดของสังคมที่มองว่าผู้หญิงพิการอาจให้กำเนิดทารกที่ “พิการ” บีบบังคับชีวิตผู้หญิงพิการที่เป็นแม่ ผู้หญิงพิการฝ่าฟันเพื่อเอาชนะข้อกวดังกล่าวด้วยการพยายามเลี้ยงดูอย่างดี トラบาปมีผลกระทบต่อชีวิตการเป็นแม่ของหญิงพิการในหลายแบบ ก่อให้เกิดความรู้สึกต่ำต้อย ความรู้สึกกดดัน รวมถึงการเลือกปฏิบัติและอคติในบริการด้านสุขภาพ นอกจากนี้แม่ที่พิการยังเผชิญกับการขาดแคลน การไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็น และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆด้วย

จากผลการศึกษา มีข้อเสนอแนะให้ปรับบริการด้านสุขภาพแก่แม่พิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อแม่พิการ การจัดทำคู่มือแม่พิการ และควรส่งเสริมการเสริมพลังและการดำรงชีวิตอย่างอิสระให้แก่ผู้หญิงพิการเพื่อเป็นกลไกในการสนับสนุนความเท่าเทียมกันในสังคมให้แก่ผู้หญิงพิการที่ต้องการเป็นแม่

EXPERIENCE OF MOTHERHOOD AMONG WOMEN WITH PHYSICAL DISABILITY IN THAILAND**NAWARAT BOONPIAM 4737926 SHHS/M****M.A. (HEALTH SOCIAL SCIENCES)****THESIS ADVISORS: PENCHAN SHERER, PH.D., SUPHOT DENDOUNG, PH.D., VANWIPHA PASANDHANATORN, PH.D.****ABSTRACT**

This qualitative study aimed to understand the meaning and the experiences of motherhood among women with physical disabilities, and how stigma and discrimination, including gender, influences the way in which women with disabilities experience motherhood and also to explore these women's agency in negotiating their realities. The results show that women with disabilities perceive motherhood as having power to fulfill women's roles and duties in terms of creating life and being a giver. In addition, motherhood is also a meaningful motivating force for women with disabilities to overcome their obstacles and to fulfill their role actively by a commitment to life and love of their children. Regarding mothering experiences, it was found that women with disabilities showed their strong will to become mothers since they decided to have their children. Though they encountered difficulties and barriers regarding their physical limitations as well as stigma and discrimination because of their disabilities and their pregnant disabled status and maternity, they negotiated and exercised their power and control over their body and their needs on motherhood. Mothers with disabilities adjusted their own ways due to physical limitations to comfort and their disabilities' effect on taking care of their children. All of the women who minimized difficulty in meeting their needs and who attempted to overcome difficulties portrayed greater meaning of being a mother. The social misconception that they would probably give birth to "defective" babies pressures their lives in becoming mothers. They all struggle to overcome their worries by taking good care of their children. Stigma against disabled mothers manifests in a variety of ways in family, health service and society such as negative feelings toward disabled mothers, beliefs that they could not raise the child, criticizing them for their pregnancy. Stigma affects the lives of women with disabilities who become mothers in many ways. It causes feelings of inferiority, depression including discrimination and prejudice in health services. Mothers with disabilities also face inadequately met information needs and inaccessibility of services and facilities.

Recommendations were made in an attempt to improve health care services in working with mothers with disabilities in terms of attitude shifts, awareness training and manuals for women with disabilities. The promotion of empowerment and independent living is needed as a mechanism to develop equal opportunities for women with disabilities in their life settings of motherhood.

KEY WORDS: WOMEN WITH DISABILITY/MOTHERHOOD/AGENCY/STIGMA

132 P. ISBN 974-04-7734-8